

Základní škola Janov, okres Svitavy

**ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM
PRO ŠKOLNÍ DRUŽINU**

Identifikační údaje:

Základní škola Janov, okres Svitavy

569 55 Janov 17

Ředitelka: Mgr. Bc. Magdalena Lenochová

Vychovatelka: Mgr. Jaroslava Štursová

Kontakty: ZŠ: 461 639 205, ŠD: 604 544 231

E mail: skola@skolajanov.cz

Web: www.zsjanov-sy.cz

Obsah

1. Charakteristika školní družiny
2. Cíle vzdělávání
3. Délka a časový plán vzdělávání
4. Formy vzdělávání
 - formy práce v ŠD
 - metody práce v ŠD
5. Obsah vzdělávání
 - výchovně-vzdělávací strategie
 - klíčové kompetence
6. Podmínky přijímání účastníků zájmového vzdělávání
7. Průběh a ukončování vzdělávání
8. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
9. Materiální podmínky
10. Ekonomické podmínky
11. Personální podmínky
12. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

1. Charakteristika školní družiny

Školní družina se ve své činnosti řídí vyhláškou č. 74/2005 Sb. Školní družina tvoří ve dnech školního vyučování mezistupeň mezi výukou ve škole a výchovou v rodině. Hlavním posláním školní družiny je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku, rekreace účastníků zájmového vzdělávání.

Činnost družiny je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy. Činností vykonávaných družinou se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny.

Účastníky zájmového vzdělávání školní družiny jsou žáci naší školy (dále v textu „žáci“).

Školní družina má 1 oddělení, je umístěna v samostatné místnosti v podkroví budovy školy. Pro svou činnost využívá kmenových učeben s počítači, tělocvičnu, obecní hřiště, pozemek před školou a sportovní areál. Kapacita školní družiny je 30 žáků. Školní družina je určena žákům 1. -5. ročníku. Přednostně jsou přijímáni žáci nižších ročníků. Stravování žáků probíhá ve školní jídelně. Školní družina plní během roku naplánované akce dle ročního plánu činností.

2. Cíle vzdělávání

Hlavním cílem je zabezpečení zájmové činnosti, odpočinku a relaxace žáků.

Uspříchlňvat žákům přechod z předškolního vzdělávání do školy.

Vést žáky k všestranné a účinné komunikaci.

Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

Vést žáky k toleranci, učit je žít společně s jinými lidmi.

Pomáhat žákům rozvíjet své schopnosti, uplatňovat osvojené dovednosti a vědomosti.

Získávat a uplatňovat znalosti o životním prostředí a o bezpečnosti a ochraně zdraví.

Zlepšovat fyzickou kondici dětí formou sportovních her a pobytem venku.

3. Délka a časový plán vzdělávání

Ranní družina probíhá denně ve dnech školního vyučování v době od 6.45 hod. do 7.45 hodin. Činnost odpolední školní družiny po skončení školního vyučování v době od 11:45 hod. do 15.45 hodin, dvakrát týdně je činnost školní družiny prodloužena do 16.45 hod., kdy probíhá odpolední zájmová činnost.

Časový plán

Během celého školního roku probíhají naplánované činnosti dle ročního časového plánu, některé činnosti a cíle, jsou průběžně zařazeny a doplněny průběžně během roku nad stanovený plán. Náplň činností je volena především dle ročního období, aktuálního počasí, nálady, fyzických sil a potřeb účastníků. Ve škole také probíhá několik zájmových útvarů/nepovinných předmětů, které rozvíjejí zájmovou činnost školní družiny, a které žáci mohou navštěvovat.

Roční časový plán a přehled zájmových útvarů tvoří přílohu tohoto ŠVP.

4. Formy vzdělávání

Formy práce v ŠD

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje formou pravidelné denní docházky, pravidelné docházky nebo nepravidelné a příležitostné docházky. Vzdělávací a výchovná činnost ve školní družině se uskutečňuje především činnostmi pravidelnými, příležitostnými a spontánními.

- **příležitostná činnost**-zapojení dětí do akcí školy, 1x za měsíc probíhá akce měsíce jako např., Vánoční besídka, Karneval, Uklid'me Česko, Návštěva obecního úřadu, Halloween, Drakiáda, Vánoce v ŠD, Krmení lesní zvěře, Turnaj v pexesu, Diskotéky, Olympiády aj.
Uskutečňujeme příležitostná setkání a akce s dětmi MŠ.
- **pravidelná činnost**-odpočinkové činnosti pro účastníky přihlášené k pravidelné docházce, rekreační činnosti-zejména pobyt venku, zájmové činnosti (hudební, tělovýchovné, pracovní, výtvarné, čtenářské činnosti) a činnost zájmových kroužků
- **spontánní činnosti**-jsou zahrnuty do denního režimu ŠD – např. hry v odděleném pokojíčku hlavně pro dívky – kuchyňka, kočárky, odpolední klidové činnosti, stavebnice, drobné hry poslech hudby, četba časopisů, aj.

Metody práce v ŠD

- skupinová práce
- pozorování
- individuální přístup
- dramatizace
- vyprávění
- praktické činnosti
- rozhovory
- besedy, diskuse
- výlety
- soutěže
- pohybové aktivity
- hry – konstruktivní, stolní, pohybové, tvořivé, námětové
- poznávání rostlin a živočichů
- křížovky
- relaxace
- dílny
- přírodovědné a turistické vycházky

Činnosti ŠD

Odpočinkové činnosti

Cílem těchto činností je odstranění únavy, mají tedy psychohygienické poslání.

Tyto činnosti zařazujeme především po obědě, v ranní družině a také po vycházce atd.

Patří k nim sledování a čtení pohádek, hraní společenských her, volné kreslení, výtvarné činnosti, stavění stavebnic, navlékání korálků, hry v odděleném pokojíčku hlavně pro dívky-kuchyňka, kočárky, odpolední klidové činnosti, stavebnice, drobné hry poslech hudby, četba časopisů, aj.

Rekreační činnosti

Tyto činnosti slouží k regeneraci sil. Jedná se o aktivní odpočinek s náročnějšími pohybovými prvky, jako jsou různé pohybové a sportovní hry, míčové hry, jízda na koloběžce, sáňkování, bruslení, pěší turistické výlety, pobyt venku.

Zájmové činnosti rozvíjející osobnost žáka

Tyto činnosti umožňují žákům seberealizaci (kompenzaci školních neúspěchů), další rozvoj pohybových a mentálních dovedností. Lze je organizovat jako kolektivní nebo individuální. Některé děti upřednostňují logické hry, pracovní činnosti, sportovní hry jiné zase didaktické hry nebo ruční práce atd. Zájmová činnost v naší školní družině je různorodá a bohatá.

Příprava na vyučování

Zahrnuje činnosti související s plněním školních povinností. V programu práce naší ŠD je zahrnuta pouze okrajově a to formou didaktických her.

Režim dne ve školní družině se řídí aktuální náladou, fyzickými silami a aktuální únavou účastníků po školním vyučování. Rekreační a zájmové činnosti tedy mohou být zařazeny v jiném časovém rozmezí, příprava na vyučování je v náplni naší školní družiny zařazena pouze okrajově. Jednotlivé činnosti na sebe volně navazují nebo se prolínají.

5. Obsah vzdělávání

Výchovně vzdělávací strategie školní družiny úzce navazuje na Školní vzdělávací program vyhotovený naší ZŠ, a to v jednotlivých oblastech takto:

• Umění a kultura

Pěstovat estetické cítění, představivost, fantazii

-malování -kreslení -stříhání -modelování –

Výzdoba školy k různým příležitostem-výtvarné soutěže, výzdoba na Advent, Vánoce, Velikonoce

Rozvíjet zájem o hudbu, poslechové skladby, taneční kroky, hudební hry, zpěv, hra na jednoduché nástroje, rytmické cítění, diskotéka, relaxační chvíle s hudbou, poslech písničky

• Člověk a svět práce

Seznámení s různými pracovními technikami a postupy.

Řemeslné zvyky a tradice-výrobky z různých materiálů-papír, dřevo, textil, umělé hmoty, přírodní materiály-dárky k zápisu, Den matek, Vánoce, Velikonoce

Vytvářet správné pracovní návyky, bezpečnost při práci, hygiena, příprava pracoviště, dodržování bezpečnostních a hygienických zásad, úklid pracoviště, pomůcky

Rozvoj zručnosti, představivosti, fantazie-tvořivé hry se stavebnicemi, polytechnické skládky, vystřihovánky modelů aut, letadel, lodí
Společensky prospěšné práce-úklid okolí školy, výzdoba školy, výstavy

- **Člověk a jeho svět**

Místo kde žijeme

Orientace v okolí školy

Bezpečnost při cestě do školy-vycházky do okolí školy, určování světových stran, určování okolních obcí a měst, pravidla silničního provozu, dopravní značky, dopravní pexeso

Vytvářet pocit hrlosti a patriotismu

Seznámit se historií obce-seznámení s důležitými budovami v obci, návštěva internetových stránek obce Janov, návštěva obecního úřadu, posilovat lásku k domovu a své vlasti, četba literatury, tematické hry

Lidé kolem nás

Upevňovat a pozitivně ovlivňovat lásku k rodičům, sourozencům, tematické hry na rodinu-společenské kolektivní hry Rodokmen, příbuzenské vztahy, vztahy se spolužáky a kamarády-kolektivní sportovní hry

Lidé a čas

Vážít si práce předků, umět ocenit manuální zručnost jiných lidí, vycházky obcí-současná výstavba, památky, návštěva Litomyšle-historické domy, zámek, staré fotografie, beseda s prarodiči

Rozmanitost přírody

Vytvářet a posilovat kladný vztah k přírodě. Uvědomovat si nutnost existence čisté a zdravé přírody pro náš život. Ochrana přírody-vycházky s přírodovědným zaměřením, péče o pokojové květiny, četba a beseda nad knihami o přírodě, chování v přírodě, pozorování v přírodě, náš strom ve čtyřech ročních obdobích, encyklopedie

- **Člověk a jeho zdraví**

Upevňování základních hygienických a režimových návyků, zdravotní prevence. Dodržování bezpečného chování k ochraně své i ostatních. Zdravá strava, výživa. Poskytnutí první pomoci-seznámení s řádem školní družiny, při všech činnostech upozorňovat na možná rizika a učit děti bránit se jim, sportovní činnost na hřišti, v tělocvičně, co nám škodí a prospívá-tematické hry s praktickým ošetřením různých poranění, na počátku školního roku sportovní hry-fotbal, vybíjená, pozemní hokej, košíková, házená, indiánský běh, zdolávání přírodních překážek.

Klíčové kompetence

Cílem činností v naší školní družině je rozvíjení zejména těchto **klíčových kompetencí**:

1. kompetence komunikativní

Žák umí formulovat své myšlenky a názory, vyjadřuje se souvisle a kultivovaně. Umí naslouchat druhým, vhodně reagovat, zapojovat se do diskuse. Umí pracovat s obrazovými materiály a textem v rozsahu svých znalostí. Přemýšlí o nich a tvořivě je využívá.

2. kompetence k řešení problémů

Žák vnímá nejrůznější problémové situace, přemýšlí o nich, hledá vhodná řešení. Snaží se je řešit samostatně. Uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí.

3. kompetence sociální a personální

Žák umí pracovat ve skupině, podílí se na tvorbě pravidel soužití, respektuje druhé, přispívá k upevnování dobrých vztahů ve skupině, v případě potřeby poskytne druhému pomoc nebo o ni požádá. Vytváří si pozitivní představu o sobě samém, ovládá a řídí svoje jednání a chování.

4. kompetence občanské

Žák respektuje přesvědčení druhých, váží si jich, odmítá hrubé zacházení, je si vědomo svých práv a povinností. Respektuje příslušníky jiného etnika. Rozhoduje se podle dané situace a dokáže podle svých možností poskytnout účinnou pomoc. Aktivně a tvořivě se zapojuje do kulturního dění a sportovních aktivit. Chápe základní ekologické souvislosti, má kladný vztah k přírodě a životnímu prostředí, chrání své zdraví.

5. kompetence pracovní

Žák používá bezpečně a účinně svěřené nástroje, vybavení a materiály. Dodržuje vymezená pravidla, především v souvislosti s bezpečností práce. Dokončí rozdělanou práci. Udržuje kolem sebe pořádek.

6. kompetence k učení

Žák vybírá vhodné metody a strategie, plánuje, vyhledává a třídí informace, uvádí věci do souvislostí.

7. kompetence k trávení volného času

Žák se aktivně podílí na tvorbě plánu činností, umí nakládat se svým volným časem, umí si zvolit vhodnou činnost, má své vyhraněné zájmy a záliby, umí říci ne nevhodným nabídkám.

6. Podmínky přijímání účastníků zájmového vzdělávání

Vzdělávání ve školní družině je přednostně organizováno pro žáky 1. – 4. ročníku. Žáci 5. ročníku jsou přijímáni výjimečně v případě nenaplnění kapacity po individuálním projednání se zákonnými zástupci.

1. O přijetí žáka do ŠD rozhoduje ředitelka školy na základě vydání rozhodnutí.

2. Oddělení se naplňuje nejvýše do počtu 30 žáků.

4. Zákonní zástupci žáka vyplní žádost o přijetí dítěte k zájmovému vzdělávání, kde stanoví délku pobytu dítěte v ŠD a způsob jeho odchodu. Každou změnu údajů na této přihlášce jsou rodiče povinni ohlásit. Na základě této žádosti vydá ředitel školy v zákonné lhůtě rozhodnutí o přijetí či nepřijetí dítěte k zájmovému vzdělávání.

5. Provoz ŠD je ráno od 6.45 hod. do 7.45 hod. a po skončení vyučování od 11 hodin do 15.45 hodin, dvakrát týdně je činnost školní družiny prodloužena do 16:45 hod.
6. Docházka přijatých žáků do ŠD je povinná. Každou nepřítomnost je zákonný zástupce povinen řádně písemně omluvit. Pro vychovatelku je závazný odchod žáka uvedený na přihlášce.
7. Ze ŠD si přebírají zákonní zástupci žáky osobně (mohou uvést i další osoby oprávněné k vyzvednutí) nebo mohou písemně požádat, aby žák odcházelo ze ŠD sám v určenou hodinu.
8. Omluvu nepřítomnosti žáka v družině, odchylky od docházky, nebo pokud má žák odejít ze ŠD jinak či s jinou osobou, než je obvyklé a je uvedeno na zápisním lístku, sdělí rodiče družině písemnou žádostí, která musí obsahovat datum, hodinu odchodu a podpis. Bez této žádosti nebude žák uvolněn. Rodič tím přebírá odpovědnost za bezpečnost dítěte během cesty domů.
9. Písemná žádost je potřeba při uvolňování žáka na mimoškolní aktivity (ZUŠ, kroužky mimo školu aj.). Za cestu žáka do kroužků, popř. zpět do ŠD nese vychovatelka odpovědnost.
10. Rodiče jsou povinni vyzvednout žáka nejdéle do konce pracovní doby ŠD.
11. Doporučujeme vyzvedávat žáky do 13. hodiny, případně pak až po 14:30 hod., po 13. hodině začíná hlavní družinová činnost (jsme mimo budovu, před školou, na vycházce nebo máme tvořivou činnost).
12. Žáky nižších ročníků předává učitelka vychovatelce ve školní jídelně, kde za ně přebírá odpovědnost dozor ve školní jídelně. Žáci starších ročníků, kteří končí později, odchází do družiny po obědě sami.
13. Předávání informací rodičům, přihlašování a odhlašování žáků do ŠD zajišťuje vychovatelka.
14. Žáka je možné odhlásit kdykoli během školního roku podáním písemné žádosti. Vzdělání v ŠD je jinak ukončeno automaticky se závěrem školního roku.

Kritéria přijímání účastníků k zájmovému vzdělávání:

Žáci jsou k zájmovému vzdělávání přijímáni na základě těchto kritérií:

- Řádná a včas odevzdaná žádost o přijetí dítěte k zájmovému vzdělávání
- Žáci nižších ročníků
- Žáci dojíždějící

7. Průběh a ukončování vzdělávání

Žákovi může být pobyt v družině ukončen z těchto důvodů:

- Opakované porušování řádu školní družiny.
- Opakované nezaplacení úplaty ve školní družině.
- Je-li odhlášeno zákonným zástupcem.

Vzdělání v ŠD je jinak ukončeno automaticky se závěrem školního roku.

8. Podmínky vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Za žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou považováni: žáci se zdravotním postižením, žáci se zdravotním znevýhodněním, žáci se sociálním znevýhodněním, tyto žáci jsou integrováni do běžného oddělení ŠD. Jejich vzdělávání probíhá podle výsledků vyšetření PPP, IVP.

Při práci s těmito žáky je nutná spolupráce školy, žáka a jeho rodičů. V rámci školy jde pak o spolupráci vyučujících žáka, třídního učitele, výchovného poradce a vedení školy pedagogických pracovníků.

Cílem vzdělávání těchto žáků v ŠD je pomoci jim zažít úspěch. Žáci tedy mají možnost zažívat úspěch častěji než ve vyučovacím procesu.

9. Materiální podmínky

Školní družina funguje jako zařízení výchovy před i po vyučování pro žáky navštěvující naši základní školu. Školní družina má 1 oddělení, je umístěna v samostatné větší místnosti v podkroví budovy. Pro svou činnost může využívat i kmenové učebny s počítači, tělocvičnu, obecní hřiště a pozemek před školou.

Podmínky **materiální**: ŠD je vybavena radiomagnetofonem s CD přehrávačem, dvěma kočárky, panenkami, auty, stolními hrami, tabulí, kuchyňkou, atd. fond her a pomůcek je pravidelně doplňován a obměňován. Ke své činnosti využívá školní družina také sportovní pomůcky školy, počítače, tablety, interaktivní tabuli a televizi ve třídách.

10. Ekonomické podmínky

Ve školní družině je stanovena úplata 200 Kč/pololetí, která je zákonnými zástupci žáka hrazena ve dvou pololetních splátkách-za první pololetí do 30. 9., a za druhé pololetí do 28.2. Z vybraných finančních prostředků jsou hrazeny hry, hračky a spotřební materiál pro výtvarné a pracovní činnosti. Vnitřní směrnicí „Úplata za jímavé vzdělávání“ je stanovena výše úplaty a její snížení.

Úplata může být snížena nebo prominuta žákovi, pokud je společně posuzovanou osobou pro nárok na sociální příspěvek, který podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře pobírá jeho zákonný zástupce nebo jiná oprávněná osoba. Úplata může být dále snížena žákovi, pokud má nárok na příspěvek na úhradu potřeb dítěte v pěstounské péči podle zákona č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře a tento příspěvek nebo jeho část je vyplácena.

Zástupce žáka prokáže řediteli školy, že má nárok na některý příspěvek uvedený v předchozích odstavcích-tzn., doloží příslušné potvrzení úřadu práce. Dále musí doložit, že je mu příspěvek vyplácen.

Po projednání se zřizovatelem se činnost ŠD v době všech prázdnin přerušuje. Úplata se v měsících, kdy jsou hlavní prázdniny, neplatí.

11. Personální podmínky

Výchovně vzdělávací činnost ve školní družině zajišťuje kvalifikovaná vychovatelka. Vychovatelka motivuje žáky k různým činnostem, umožňuje jim rozvíjet jejich zájmy a společně s dětmi jednotlivé činnosti a jejich výsledky hodnotí. Vychovatelka se snaží vytvořit žákům příznivé sociální klima, podporuje rozvoj sebevědomí a dalších pozitivních stránek

osobnosti u žáků. Eliminuje a řeší sociálně patologické jevy, spolupracuje s třídními učitelkami a vedením školy. Vychovatelka se zúčastňuje kurzů, školení a setkání vychovatelů školních družin a využívá samostudium k vlastnímu rozvoji pedagogické činnosti.

Povinnosti pedagogických pracovníků

Kromě povinností stanovených školským zákonem každý pedagogický pracovník ve smyslu evropského nařízení ke GDPR zachovává mlčenlivost a chrání před zneužitím data, údaje a osobní údaje a zaměstnanců školy, citlivé osobní údaje, informace o zdravotním stavu dětí, žáků a studentů a výsledky poradenské pomoci školského poradenského zařízení a školního poradenského pracoviště, s nimiž přišel do styku, shromažďuje pouze nezbytné údaje a osobní údaje, bezpečně je ukládá a chrání před neoprávněným přístupem, neposkytuje je subjektům, které na ně nemají zákonný nárok, nepotřebné údaje vyřazuje a dál nezpracovává.

12. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví

Všichni žáci se chovají při pobytu ve škole i mimo školu tak, aby neohrozili zdraví a majetek svůj ani jiných osob. Žákům není v době mimo vyučování zdržovat se v prostorách školy, pokud nad nimi není vykonáván dozor způsobilou osobou. Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během pobytu žáků ve školní budově, nebo mimo budovu při akci pořádané školou žáci ihned ohlásí. Vychovatelé školní družiny provedou prokazatelné poučení žáků v první hodině školního roku a dodatečné poučení žáků, kteří při první hodině chyběli, provedou o tom písemný záznam. Škola odpovídá za žáky v době dané rozvrhem činnosti družiny.

Ředitel stanovuje nejvyšší počet žáků na jednoho vychovatele při činnosti družiny: činnosti v budově školy – 30 žáků, činnosti organizované mimo areál školy - 25 žáků.

Žáci jsou během roku průběžně poučováni o bezpečnosti, záznamy o pučení jsou v třídní knize (přehledu výchovně vzdělávací práce).

Žáci se řídí pokyny vydávané vychovatelkou a dalšími zaměstnanci k ochraně zdraví a bezpečnosti. Žáci chrání své zdraví i zdraví ostatních žáků, jsou povinni ihned vychovatele nahlásit jakékoliv zranění, nevolnost či jiné okolnosti, které by mohly ohrozit bezpečnost.

Zákonní zástupci žáků ani jiné osoby nevstupují z hygienických důvodů do prostor družiny, vyčkají příchodu svého dítěte na chodbě nebo ve vstupní hale školy.

Platnost od: 1. 10. 2019

ředitelka školy: